95. številka. V Ljubljani, v četrtek, 28. aprila 1910. XLIII. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen
celo leto . . . . . K 24·—
pol leta . . . . . „ 12·—
četrt leta . . . . . „ 6·—
na mesec . . . . . „ 2·—

v upravništvu prejeman:
celo leto . . . . . K 22·—
pol leta . . . . . „ 11·—
četrt leta . . . . . „ 5·50
na mesec . . . . . „ 1·90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, (I. nadstropje levo), **telefon št. 34.**

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.
Inserati veljajo: peterostopna petit vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.
Posamezna številka velja 10 vinarjev.
Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.
Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto . . . . . K 25·—
pol leta . . . . . „ 13·—
četrt leta . . . . . „ 6·50
na mesec . . . . . „ 2·30

za Nemčijo:
celo leto . . . . . K 28·—

za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto . . . . . K 30·—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka
Upravništvo: Knaflova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), **telefon št. 85**

Novi davki.

Poslanska zbornica ima zopet počitnice, zbrani pa so različni odseki. Proračunski odsek se bavi z državnim proračunom in je včeraj med drugim pretresal točko o dispozicijskem fondu, pri kateri priliki je dr. Kramař pojasnil, da vladni »Fremdenblatt«, edini list, ki ga čita cesar, namenoma napačno poroča o raznih dogodkih, zlasti v državnem zboru, da bi cesarja premotil. — Gospodarski odsek se bavi z vladno predlogo o varstvu petrolejske industrije, socijalni odsek pretresa počasi načrt o starostnem zavarovanju, finančni odsek pa se bavi z vprašanjem **o novih davkih.**

Novi davki **pridejo gotovo,** novi davki se bodo itak izsesanemu ljudstvu **brez dvoma** naložili, ker sedanji dohodki ne zadostujejo več za pokritje državnih izdatkov. Da bi se ljudski zastopniki laglje pridobili za nove davke, bo en del dohodkov iz teh davkov razdeljen med dežele, ki so vse zadolžene in v denarnih stiskah.

Finančni odsek je še pri razpravljanju o samih splošnostih in še ni mogoče povedati, za katere davke se bo odločil in kake vire novih dohodkov bo državi odprl. Vobče pa se kaže, da bodo novi davki **revnejšega** [illegible] prizanašajo črno - rumene davčne klešče že od nekdaj in prizanašajo jim tem raje, ker so lastniki teh državnih klešč sami mogočni in vplivni gospodje. Gosposka zbornica, kjer sedi polno takih mogočnikov, se je že prav odločno oglasila zoper zvišanje osebne dohodnine in če se bo finančnemu ministru, kakor upa, vse posrečilo, da se z gosposko zbornico še sporazume zaradi tega zvišanja, ne bo to sporazumljenje dosti olajšalo velikih denarnih žakljev.

Male trgovce in obrtnike hoče vlada trdo prijeti. Pri teh je že sedaj postopala kruto in brezobzirno in jim je osebno dohodarino zaračunavala tako, da se jim je kar tema delala pred očmi. V bodoče jih hoče še trje prijemati in bo zahtevala, da se ji predlagajo trgovske knjige. Židovskim milijonarjem, borznim spekulantom, velikim tovarniškim podjetjem, bogatim duhovnikom in posestnikom fidejkomisov pa se bo slej kakor prej prizanašalo. Uboga para mora pri vsaki čašici piva, vina in žganja, ki jo zavžije, plačati velik delež v davčno blagajno, bogatašem pa se ne bo nič hudega zgodilo.

Med tistimi, ki plačujejo v naši državni polovici osebno dohodnino, jih je 282, ki imajo na leto več kot 200.000 K in do osem milijonov dohodkov. Teh 282 ljudi ima ravno polovico vsega, dohodarini podvrženega dohodka; teh 282 ljudi ima na leto toliko dohodkov, kakor vsi drugi dohodninski davkoplačevalci v Avstriji; 282 ljudi ima ravno toliko dohodkov, kakor 326.892 drugih ljudi samostojnega produktivnega poklica, namreč posestnikov, trgovce, obrtnikov in tovarnarjev.

Med dohodninskimi **davkoplačevalci,** ki spadajo v kategorijo rečenih 282 najbogatejših, je šest oficirjev, ki imajo letnega dohodka od 400.000 K do dveh milijonov, torej premoženja okroglo deset do 50 milijonov; dva duhovnika, ki »zaslužita« na leto eden do 600.000 K, drugi do 800.000 K, kar reprezentuje 12 ozi- bogatašev, ki so priznali, da imajo dohodke, reprezentujoče en milijon in več kapitala.

Ti ljudje bi gotovo lahko dosti več plačevali, kakor plačujejo sedaj, zlasti ker itak ni dvoma, da imajo veliko več dohodkov, kakor so jih napovedali. Rothschild, ki je napovedal letnega dohodka osem milijonov, ima v resnici dosti več dohodkov, a pri njem seveda ne bodo nikdar pregledali knjig, če bo to zakonito dovoljeno.

Bogataši bodo vedno dobro izhajali, nove davke pa bodo plačevali tisti, ki si morajo s trdim delom služiti kruh.

Istrski akademiki proti Škofu Mahniču.

Iz Zagreba, 27. aprila.

Slovenski in hrvaški javnosti v Istri je znano, da je vsled naše opravičene abstinence karakter istrske deželne razstave eminentno italijanski. Ljudje, kateri količkaj čitajo, kateri se le malo interesirajo za naše prilike, bi morali videti, da je »Političnо društvo za Hrvate i Slovence u Istri« potom bližnjih časopisov opravičilo svoje stališče, svojo abstinenco, in prosilo vse sloje našega naroda, naj se ne udeležijo imenovane razstave. Storilo je to radi tega, da ne bi mi z svojimi razstavljenimi predmeti še poveličevali sijaj te deželne, izključno italijanske razstave.

Vendar se je našlo nekaj ljudi, med temi brilira naša duhovščina, za katere ne velja prošnja političnega društva, kateri se ne čutijo vezane pod disciplino imenovanega društva. Velik del naše isterske duhovščine je le slepo orodje v rokah različnih Naglov, Flappov in — Mahničev. Prva dva sta nam že davno pokazala svojo barvo, torej ni vredno, da se jim toliko čudimo, ali žalostno je, da se jim je pridružil tudi g. Mahnič, ta »hrabri boritelj, ta lev za narodne pravice«. Ne samo, da ni duhovščine opozoril na dotič- Znano je tudi to, da je tem agentom dajal **priporočilna pisma na duhovščino,** kar v Mahničevi škofiji pomeni: Daj, ali anathema sis!

Naravna posledica vsega tega je ta, da bo na tej razstavi pod firmo »provinciale italianissima« zastopan tudi **večji del našega naroda,** kateri sploh ne ve za kaj se gre.

Marsikaj bi se dalo še govoriti o paševanju tega vrhovnega dušnega pastirja, kateri je svoje uzurpatorsko klerikalno delovanje prenesel z Goriškega v našo, že itak bedno Istro na veliko škodo tako potrebnega narodnega edinstva.

Istrski akademiki obeh slovanskih narodnosti, kateri bodo danes ali jutri poklicani, da branijo pravice tlačenega svojega naroda, da ga naobrazujejo v vseh mogočih smereh današnjega napredka, čutijo se prisiljene, **da obsodijo škodoželjno delovanje g. Mahniča;** specielno ta njegov protinarodni atentat obsojajo z največjo indignacijo s to-le

resolucijo:

Sveukupno istarsko djaštvo na hrvatskoj univerzi u Zagrebu, stojeći nepokolebivo na stanovištu izjave »Političnoga društva za Hrvate i Slovence u Istri« u pogledu eminentno talijanske izložbe u Kopru, najodlučnije osudjuje i protestira protiv svih onih, koji su bilo direktno bilo indirektno doprinijeli materijala za spomenutu izložbu. Osobito osudjuje nepatrijotičku i izdajničku rabotu biskupa Mahniča, to više, što je tim svojim postupkom što prisilio što zaveo dobar dio istarskog svećenstva, da i ono sudjeluje kod te izložbe. Čudi se i indiferentnom i rezervatnom držanju spomenutog političnog društva prema ovakvom mešetarenju biskupa Mahniča unatoč svoje izjave. (Zar još uvijek u ime »mira«?!) M . . . . č.

Parlament.

Seje odsekov.

Včeraj so zborovali: proračunski odsek, zahteva ustanovitev samostojnega upravnega sodišča v Pragi za Češko, Moravsko in Šlezijo. Predlaga, naj upravno sodišče izdaja razsodbe v tistem jeziku, v katerem je bila vložena pritožba. Zahteva pojasnil o tem, kateri časopisi dobivajo največ iz dispozicijskega fonda, kajti zdi se mu, da tisti, ki najbolj zabavljajo čez Čehe. — Posl. dr. Kramář v temperamentnem govoru kritizira sedanjo vlado in napada posebno bivšega nemškega ministra - rojaka Schreinerja. Govornik napada institucijo ministrov rojakov, ki nima nobene vrednosti in obsoja nacionalno politiko Nemcev proti Čehom in Slovencem. Slednjič apelira na stranke, naj narodnostni boj vsaj toliko ublaže, da ne nastane iz njega naravnost barbarstvo. Govornik se pritožuje nad pisavo t. zv. oficijoznega časopisja, iz katerega potem zajema cesar napačna poročila. — Posl. dr. Adler tudi polemizira proti pisavi oficijoznih listov. Nato utemeljuje neprijazno stališče soc. demokratov proti proračunu. — Posl. Kotlář: »Slovanska Enota« zahteva enakopravnost večjezičnih dežel na severu in na jugu ter je za to, da rešujejo narodnostna vprašanja deželni zbori sami. Slednjič urgira ustanovitev češke živinozdravniške visoke šole v Pragi. — Min. predsednik bar. Bienerth pravi, da je finančni položaj res neugoden, da pa ni vzroka za prevelik pesimizem. Min. predsednik odklanja očitanje, da je njegova vlada Slovanom sovražna. Govori o reciprociteti zagrebške univerze in pravi, da tozadevna mnenja avstrijskih univerz še niso došla. — Posl. Hráský imenuje Bienerthovo vlado protiustavno, ker nima za seboj resnične večine in je odvisna od samih slučajev. Slovanski narodi ne morejo imeti v tako vlado nobenega zaupanja. — Posl. Žitnik pravi, da institucija ministrov - rojakov ne deluje ugodno ter zahteva naj se državna ustava glede enakopravnosti temeljito izpremeni. — Nato se razprava prekine. Prihodnja seja danes ob 10. dopoldne.

su. — Posl. Renner pravi, da velik del uspehov davčne reforme pripada deželam. Dežele pa opustoša narodnostni boj. Vlada, ki je to opustošenje pravzaprav zakrivila, naj zopet napravi red. Posl. Renner zahteva od vlade pojasnil glede delozmožnosti češkega dež. zbora in glede volilne pravice za dež. zbor. — Minister Bilinski izjavlja, da bi ne imel nič proti temu, če se posamezne davčne predloge združijo v en sam zakon. Ne mogle bi pa akceptirati provizorija. Če pa hoče odsek nekatere predloge izločiti iz celega kompleksa, potem naj se odloči prav kmalu in naj predvsem omogoči, da stopi davek na žganje 1. septembra v velja-

LISTEK.

Spomini na Grško.

(Konec.)

Atene je polepšalo rodoljubje onih Grkov, ki žive v tujini. Ti možje so vstvarili vse monumentalne stavbe, kar jih premore grška prestolnica. Država je zgradila na lastne stroške eno samo veliko stavbo, ki pa gotovo ne spada med lepše, namreč poslopje za poslansko zbornico. Od tedaj ni država ničesar več zgradila, prav kakor bi se bila odpovedala vsem arhitektonskim ambicijam ali kakor da bi smatrala, da država nima dolžnosti žrtvovati javni denar za stvari in namene, ki niso praktični. Kar bi bila država šele v dolgih letih morda storila, to je vse ustvarilo rodoljubje onih Grkov, ki so v tujini prišli do bogastva. Kajti na Grškem samem sploh ni bogatih ljudi.

Kotnik — Polak — to sta pri nas Slovencih dve izjemi, Grki pa imajo mnogo takih mož. Cele mestne oddelke je vstvarila požrtvovalnost grških rodoljubov in kar je v teh poslopjih vrednot in kar se tam dela, vse to se kupuje in plačuje iz daril narodnih dobrotnikov.

Narodni muzej v Atenah je ustvaril rodoljub Benardakis, ki si je svoje premoženje pridobil v Petrogradu in daroval vse svoje milijone v ta namen.

Tehniško visoko šolo je ustvarila družba trgovcev v Epiru; vsak član te družbe je daroval tretjino svojega premoženja.

Poleg vseučilišča stoji narodna knjižnica. Veljala je milijone, ki jih je daroval neki bankir iz Kefalonije, ki si je bil na Turškem pridobil premoženje.

Nekak »pendant« narodne knjižnice je akademija znanosti. Posebno okusno ravno ni to poslopje, ki je nekak posnetek neke stare grške palače. Stopnice so monumentalne, vse je pozlačeno in okičeno s kipi. Poslopje je veljalo mnogo milijonov, katere je daroval na Dunaju obogateli baron Sina.

Ta akademija znanosti — tudi za poslovanje akademije je baron Sina daroval več milijonov — ima samo en nedostatek, da namreč nima akademikov. Grki so tako demokratični, da ne priznavajo nobenih častnih naslovov in tudi ne plemskih imenovanj, da, celo članom akademije so odrekli naslov akademikov.

Ta baron Sina, ki je žrtvoval za grško akademijo znanosti toliko milijonov, je pravi tip grškega rodoljuba. V mladih letih je zapustil svojo domovino in se naselil na Dunaju. Postal je avstrijski državljan, postal je avstrijski baron, a ostal je vedno Grk in samo Grk. Svoje otroke je vzgojil kot Grke in sam je žrtvoval ogromno premoženje v korist svojega naroda.

Zelo imeniten zavod v Atenah je »ženska normalna šola«, v kateri se vzgajajo grške učiteljice za vse kraje, koder prebivajo Grki. Kajti Grki vzdržujejo povsod svoje šole, naj jih živi le količkaj v enem kraju. Svoje šole imajo v Egiptu in v Mali Aziji, na Turškem in tudi v Odesi, v Marzilji, v Londonu itd. To žensko normalno šolo je ustanovil bankir Arsakis, ki je prišel kot berač v Budimpešto, pa jo je na starost zapustil kot petdesetkratni milijonar.

Ženski licej v Atenah je ustanovil trgovec Varvakis; učiteljišče je ustanovil trgovec Rizaris, takoimenovani »Zappeion«, poslopje, namenjeno permanentnim razstavam, industrijalnim, trgovskim, učnim in umetniškim, je ustanovil trgovec Zappas. To poslopje obdaja javen vrt, kar je za Atene, kjer je tako malo zelenega videti, posebne važnosti.

Mramorni stadij, ki stoji na fundamentih starega stadija, in ki spada med največje atenske znamenitosti, je bil zgrajen z milijoni egiptskega bankirja Averova.

Rodoljubna požrtvovalnost v tujini živečih Grkov pa ni omejena samo na Atene in na dela monumentalnega značaja.

Ko je Grška potrebovala akademijo za trgovsko mornarico ji je daroval potrebni denar bankir Statotos. Pomorsko akademijo, ki vzgaja oficirje za vojno mornarico, je ustanovil rodoljub Vassanis. Vojaško akademijo je ustanovil že omenjeni egiptski bankir Averov. Trgovec Vaghanos je daroval deset milijonov za kmetijsko šolo. Nekdanji župan v Odesi, Marasli, je ustanovil celo vrsto grških šol v Macedoniji, v Traciji in v Rumeliji. Trgovec Syngros ni bil zadovoljen s tem, da je sezidal in dotiral več gledališč, muzejev, bolnic in šol, nego je skrbel tudi za ječe in jetnike ter je v svoji oporoki obžaloval, da svojemu narodu ne more zapustiti več kot petindvajset milijonov. Izkazalo pa se je, da jih je zapustil štirideset in da je daroval svojemu narodu vsega skupaj v času življenja in po smrti stoosemnajst milijonov.

A kdo bi mogel imenovati vse tiste, ki so darovali »samo večje zneske«, po 10.000 do 500.000! Na celem svetu ga ni naroda, ki bi imel tako velikodušne, vedno na žrtve za narod pripravljene sinove kakor Grki.

Grška, ki je odpravila vse aristokratične oblike in vse aristokratične naslove, producira še vedno ogromno mnogo denarnih aristokratov. Takih trgovskih knezov, kakor Grki menda niti Amerika nima. A ta trgovska aristokracija pripoznava narod samo pod enim pogojem: Da žrtvuje z radodarno roko kolikor mogoče v korist grškega naroda in grške države. Grški bogataš mora takorekoč prositi svoj narod oproščenja za svoje bogastvo s tem, da daruje en del tega bogastva v narodne namene. Ta demokratični narod priznava superijornost samo onim, ki jo zaslužijo z dejanji, a za najplemenitejše dejanje velja žrtvovanje v narodne namene.

To je nekoliko v zvezi z značajem grškega naroda. Grk je lakomen denarja in spoštuje med vsemi deli najbolj pridobivanje denarja. Grk je prekanjen trgovec, pravijo, da je za sedem Židov. Iz tega kulta denarja izvira tudi spoštovanje do onih, ki žrtvujejo denar v narodne namene.

Rekel sem že, da so največji dobrotniki grškega naroda ravno tisti Grki, ki so si svoje imetje pridobili v tujini, saj na Grškem samem je malo velikih bogatašev, kajti dežela je skrajno revna. Grk gre v tujino, da napravi tam srečo in če doseže svoj namen, si šteje v sveto dolžnost, dati večji ali manjši del svojemu narodu. Če umrje bogataš, ki se svojega naroda ni spomnil, zapade javnemu zaničevanju in časopisi izražajo to brez ovinkov. Tudi revni ljudje se zavedajo svojih dolžnosti napram narodu. Grški konzul v Carigradu je povedal, da pri njegovem uradu še ni bil narejen testament, v katerem bi se zapustnik ne spomnil svojega naroda. »Več tisoč testamentov sem že sestavil« je rekel ta konzul, »a tudi ljudje, ki so imeli samo nekaj sto frankov, so kaj zapustili za javne namene.

V tej brezprimerni požrtvovalnosti je moč helenizma. Evropa smatra helenizem, ki hoče obnoviti bizantinsko cesarstvo in pridobiti Macedonijo, Tracijo, Kreto, Malo Azijo in Carigrad, za blazno iluzijo, grškemu narodu je to ideal iz katerega črpa največjo življenjsko moč.

V naših krajih imajo ljudje vobče kaj slabe pojme o Grkih, dasi jih nič ne poznajo in so vso svoje

vo, davek na vino v steklenicah in osebna dohodarina pa 1. januarja. — Posl. Stölzl predlaga pododsek iz članov, ki naj se posvetuje o nekaterih predlogah in naj poroča odseku. — Posl. Glombinski je proti provizoriju, ker je treba državne finance temeljito sanirati. Treba bi bilo tudi takoj vsaj deloma sanirati deželne finance. Državne finance se morajo sanirati ne da bi se izpustili izpred oči socialno-politični momenti. Poljaki zahtevajo reformo hišnonajemninskega davka in odstranitev hišno-razrednega davka v dveh najnižjih razredih. Sicer pa se govornik pridružuje Stölzlovemu predlogu. — Prihodnja seja je danes dopoldne.

Odsek za soc. zavarovanje se je pečal včeraj z vprašanjem o privzetju poljedeskih delavcev v to zavarovanje. Izrekel se je za to, da se privzamejo.

V včerajšnji seji odseka za drž. uslužbence je bil načelnik pooblaščen določiti čas za enketo glede službene pragmatike. Sprejel se je predlog, v katerem se vlada pozivlja da brez odloga dovoli dopust tistim drž. uslužbencem, ki bodo k enketi povabljeni. — Minister Haerdtl pravi, da ne more obljubiti, da bo dal povsod tak dopust. To je odvisno od službe. — Odsek je pozval vlado, naj čim preje izdela tudi službeno pragmatiko za drž. učiteljstvo.

»Jugoslovanska zveza« in »Slovenski klub«.

Pogajanja za zedinjenje obeh jugoslovanskih klubov so se — kakor poročajo — razbila. »Jugoslovanska zveza« je zahtevala — ker je številno močnejša — seveda čisto naravno zase tudi predsednika v skupni zvezi. Dr. Šusteršičev klub pa tega ni hotel akceptirati.

Balkan.

Vstaja v Albaniji.

Iz Albanije prihajajo še vedno zelo neugodne vesti. Železniške zveze z Albanijo so prekinjene. Prebivalstvo trumoma prehaja v tabor upornikov.

Kako treba pri nas pisati poročila o umetniških razstavah.

(Dalje.)

Prej, ko se še nisem toliko bavil z ogledovanjem umetnin, se mi je pred umetnino godilo nekako takole:

Recimo, da sem naletel na podobo. Če je kazala predmet, ki je bil meni sam po sebi všeč, recimo žensko, ki je bila prav po mojem okusu, sem se kaj rad pomudil pred to podobo. Videl pa nisem ničesar drugega, nego žensko, ki mi je bila všeč, ker, no ker je bila takšna, da so se moje oči rade popasle po njej. In v takem slučaju sem dejal: »Ta podoba je pa res lepa«. Če je bila na podobi ženska, kakršna ni prijala mojemu okusu, sem hitel mimo podobe in sem dejal, da je podoba grda. — Kaj rad sem tudi gledal podobe, na katerih je bilo videti kaj takega, kar se da tudi z besedami povedati, podobe torej, ki kažejo prizore iz življenja, ki hranijo v sebi celo povest, takšno ali takšno, to pa zato, ker sem se užival v njeno vsebino in se kratkočasil s tem, da sem si iz lastne domišljije sestavil vse tiste dogodke, ki so se po mojem morali vršiti, predno je prišlo baš do tega prizora, katerega mi je kazala podoba, kakor tudi tiste, ki so se, po moje, morali odigrati kasneje; podoba mi je dala snov za duševno zabavo in zato je bila zame lepa. Za krajine, na katerih ni bilo nobene človeške prikazni, nisem imel niti najmanjšega smisla, nisem jih maral, ker mi niso nudile prav ničesar. Krajine so bile zame nezanimive in nikdar mi ni prišlo na misel, da bi pred njimi postal in le količkaj pomišljal, ali so same lepe ali ne: prav nič me niso zanimale.

Nekoč pa, ko mi je bilo prav grdo dolgčas in nisem imel boljšega opravila, sem povsem po naključju podobo, ki me je sama po sebi prav malo zanimala, začel ogledovati prav nadrobno. Začel sem gledati, kako teče ta, kako ona črta, kako je narejen nos, kako so razvrščene in zasukane črte, ki v svoji skupnosti povzročajo, da vidim pred seboj žive oči ali ušesa ali usta ali lase itd. In tedaj se je v meni prvič porodilo spoznanje, da je podoba **narejena,** da je moral tisti, ki jo je vstvaril, preje, predno je napravil to ali ono črto, dobro premisliti, kako bode zasukal to, kako bode zasukal ono črto, da bodo vse te črte končno v svoji skupni medsebojnosti stvorile oči, nos, usta in v svoji medsebojni celokupnosti človeško glavo. Izkratka: takrat se je v meni porodilo spoznanje, da je podoba, ki jo imam pred seboj, nekaj po preudarku, po svobodni volji stvaritelja sestavljenega, umetnega. In odsihmal sem kako umetnino, ki mi je prišla pod roko, ogledoval na taisti način. Pa je bilo, kakor da so se mi oči odprle, kakor da je izpregledal slepec. Odslej mi je bilo popolnoma vseeno, **kaj** mi kaže podoba, zanimalo me je v prvi vrsti videti, **kako** je narejena, kako je sestavljena, kakšna so bila sredstva, s katerimi je stvaritelj vedel doseči, da v meni, gledalcu, vzbudi prevaro, ki me premoti tako, da mislim, da imam v resnici pred seboj tisto osebo, tisti prizor ali tisto krajino, katero je moral stvaritelj z duševnim svojim očesom videti takrat, ko je to podobo vstvarjal. — In od tistihmal šele sem začel resnično uživati. Moje sedanje uživanje pa je bilo povsem drugačno, nego je bilo prejšnje. Če zdaj postojim pred umetnino, se godi v meni približno to-le: Najprej mi pogled ošvigne vso podobo nekako hkrati, da jo pregleda in da si na njej nehote poišče točko, ki je nekako njeno središče, njeno žarišče, točko torej, ki je za vso podobo najbolj pomembna. Tiste hipe se v meni poraja prvi vtis podobe in ta, prvi vtis more biti tak, da me na mah ogreje za podobo ali tak, da me zanjo ne ogreje. Toda na ta prvi učinek ne dam mnogo, ker me izkušnja uči, da je varljiv prav tako, kakor je lahko varljiv učinek, katerega nate napravi človek, ko si ga videl prvikrat: so ljudje, ki se ti omilijo na prvi pogled, in zopet takšni, ki so ti koj izpočetka zoprni; zgodi pa se lahko, da ti prvi sčasoma postane zoprn, drugi pa da sčasoma potom bližnjega spoznavanja pridobi. — Naj si je torej prvi vtisk podobe tak ali tak, v vsakem slučaju ga poizkusim v sebi zatreti ali pa vsaj pridušiti in začnem povsem hladno in mirno ogledovati, motriti podobine posamnosti: za ta čas sem pridušil svoje srce, zdaj naj govori edino-le moj hladno preudarjajoči razum. Pa začnem gledati, kako teko posamezne črte, razmišljam, zakaj in čemu jih je stvaritelj izpeljal uprav tako, pa ne drugače, zakaj je tukaj potegnil na široko, tam na ozko, zakaj je tukaj ta in ta barva, s kakšno potezo, s kakšno barvo je dosegel, da se mi tamle kaže sonce, tam zopet od solnca žarečo polje, dosegel, da se mi zdi, da je onale hiša tam daleč proč od mene, dočim je ta breza tukaj neposredno pred menoj, itd., itd. in na vsako zastavljeno vprašanje si poskušam tudi z besedo odgovoriti. S tem dosežem prvič, da v resnici pregledam vse podrobnosti in ne zanemarim ničesar, da torej pregledam sestavino za sestavino, posel, ki me sili, da spravljam te posamne sestavine v medsebojne odnošaje in jih končno združim v medsebojno celokupnost, in drugič dosežem s tem, da sem si pri tem preudarjujočem razkosavanju in zopetnem sestavljanju za svoja preje povsem nedoločena, nejasna čuvstva našel razloge, katere morem odeti v besedo: in kakor hitro imam za svoj občutek tudi primeren, kolikor mogoče točno odgovarjajoč izraz, postane moj občutek ostreje konturiran, jasnejši, točnejši, zavestnejši in po svoji sili jačji. In ker sem si pri svojem nadrobnem ogledovanju v zavest prizval mnogo občutkov in ker so vsi ti občutki s tistim hipom, ko sem jim našel izraza, postali jačji, jaki tako, da se jih zavedam, je tudi vtis, katerega napravlja name podoba zdaj, če jo po tem nadrobnem ogledovanju motrim v njeni celoti, vse drugačen, neprimerno jasnejši, jačji, zavestnejši in moj sedanji užitek se po svoji jakosti niti primerjati ne da tistemu, ki sem ga imel, ko sem sliko gledal na podlagi prvega vtisa. n čim delj časa in čim večkrat ogledujem podobo, tem večji vtis bo napravljala name: zdaj šele mi zoreva istiniti užitek, užitek ki je dvojen, ker se naslajam ob vsebini podobe same in ker mi ta užitek sladi zavest, da je to, kar imam pred seboj, **narejeno,** da je nekaj hotenega nekaj umetnega.

Ne bil bi povedal vse te dolge povesti, ko ne bi vedoč, da se je prav taisti proces odigral tudi v premnogih drugih ljubiteljih umetnosti, z njo nameraval dokazati nekaj, na čemer temelji vse moje poznejše izvajanje, dejstvo namreč, da človek, ki ni vajen, ki se ni učil in uril gledati umetnin, gleda umetnine povsem drugače, nego jih gleda oni, ki se je v tem poslu uril, da je užitek prvega neprimerno manjši nego užitek drugega, da torej treba tistemu, ki resnično hoče umetnine uživati, vaje, učenja, pouka. Iz lastnega duševnega razvoja posnemajoč, sem pokazal, kako gledanja nevajeni človek v podobi ne vidi drugega nego njen predmet, njeno snov in kako v svoji naivnosti hvali podobo, če mu je všeč vpodobljeni predmet sam na sebi, ali jo graja, če mu je njen predmet, — to, kar podoba kaže — nevšečen: pokazal sem, da tak človek gleda naivno, da ne loči med predmetom podobe in podobo kot umotvorom, da gleda brez razsodka, da uživa zgolj s srcem, ne da bi pri tem količkaj sodeloval razum, kar ima za nujno posledico znano dejstvo, da tak ogledovalec nikdar ne bo mogel povedati, **zakaj** se mu to in ono zdi lepo, zakaj to in ono zdi nelepo, in z druge strani to posledico, da so njegovi občutki ravno zaradi tega, ker jim ne more najti točnega izraza, nejasno konturirani, megleni in slabi. Nadalje sem pokazal, da so nasprotno občutki izurjenega ogledovalca ravno zato, ker so zavestni, po vrsti dvigneni v zavest, izrazitejši in jačji, da je njegovo uživanje neprimerno globlje, ker ne temelji zgolj na slepi simpatiji srca,temveč jih obenem utemeljuje razum, in pokazal sem obenem pot, po kateri pridemo do takega resnično globokega uživanja, do izurjenosti v ogledovanju, ko nam je končno povsem egalno, **kaj** nam kaže podoba in nam je edinole do tega, videti, **kako** je stvar podana, ko o tem, ali jo bomo hvalili ali grajali, ne odloča v toliko njen **predmet,** temveč **način,** kako je podan. Na tej stopinji stoječim nam je popolnoma vseeno, ali vidimo pred seboj veliko ali majčkeno podobo, ali so na njej lepe ali grde osebe, ali je na njej poljana ali drevje ali mačka ali kup duhtečega gnoja prav tako, kakor nas more očarati solzna žalostinka ali bohotna španska plesna godba, bujnofantastičen roman ali pa en sam začuda lepo, preprosto izrečen stavek.

Bistvo mojega izvajanja je torej v tem, da trdim, da ni res, da za resnično uživanje umetnosti povsem zadostuje mehko, za vtise dovzetno srce, da je marveč tudi na tem polju treba vaje, izurjenosti, učenja in torej tudi pouka.

(Dalje prihodnjič.)

modrost zajeli iz nemških časopisov, ki vidijo v Grkih same goljufive kramarje. Saj je res, da ima grški narod mnogo slabih lastnosti, namreč dejansko slabih in pa tudi takih, ki se samo nam zde slabe; res je tudi, da zaslužijo priimek goljufivih kramarjev, kajti zviti so, lakomni in v sredstvih za pridobivanje jako malo izbirčni.

Toda imajo tudi svoje dobre lastnosti. Prva med njimi je brezmejno rodoljubje.

V zadnjih mesecih, ko je liga grških oficirjev pripravljala celo vojaško revolucijo, je bilo v nemških listih čitati cele razprave o propadlosti Grkov. Kar so ti nemški listi pisali, je bilo samo gorostasno neumno in je izviralo deloma iz nevednosti, deloma iz tiste pasje servilnosti, ki v Avstriji veleva obsojati vsako iz še tako dobrih in čistih nagibov izvirajoče gibanje, kakor hitro ne stoji pod vodstvom oficijelnih glav . . .

Zadnja kriza na Grškem ni bila nič drugega, kakor izbruh narodne probujenosti, odpor proti politiki, ki jo je delala krona, ki pa jo narod obsoja.

Med grškim narodom živi legenda, ki pripoveduje: Ko so Turki zavzeli Carigrad, je bila v cerkvi sv. Zofije maša. Na čelu turških čet je pridrvel pred altar paša z golim mečem v rokah in je hotel mašnika ubiti. Mašnik pa je z roko zamahnil in izginil v zid. V tem zidu čaka ure, ko bo grški narod s cerkve sveto Zofije snel turški polumesec in ga nadomestil s pravoslavnim križem. Tedaj bo mašnik stopil iz zida in — dokončal pred toliko stoletji začeto mašo.

Vse, kar dela grški narod, ima namen, uresničiti to legendo. Doseči pa hoče to s praktičnimi sredstvi. Zadnja grška kriza je izraz tega stremljenja. Grki nečejo več čakati, kdaj se jih usmili nebeška milost, nego se hočejo za odločilni trenotek oborožiti. Doslej so z denarjem v tujini obogatelih svojih sinov gradili palače, urejevali muzeje in knjižnice, zidali cerkve, šole in bolnišnice. Odslej hočejo s tem denarjem graditi vojne ladje in kupovati topove in meče. Grški pesnik Spiro Mocuakos potuje po vseh deželah, koder stanujejo Grki in zbira darov za narodno armado. Šele pred par tedni je iz Amerike poslal 200.000 drahem, »sad znoja, solza in krvi v Združenih državah bivajočih revnih Grkov« v namen, da se nabavijo za ta denar topovi, ki se morajo krstiti: Baterija nove generacije.

Moj c. kr. znanec si je užgal novo cigareto. Polagoma je puhnil dim v zrak.

Tam doli na Balkanu zna še v doglednem času trčiti slovanstvo ob grštvo — tedaj se odloči usoda balkanskih narodov. Bojim se, da naši bratje Grke podcenjujejo, kakor podcenjujejo v sebe zaljubljeni Grki Slovane.

Karlo.

Dnevne vesti.

+ **Imenovanja v deželni zdravstveni svet.** Gospoda ob Bleiweisovi cesti pokazala je z zadnjim imenovanjem štirih članov v deželni zdravstveni svet zopet in ponovno, kako pravična je avtohtonemu slovenskemu prebivalstvu naše lepe kranjske dežele. Imenovala je namreč v ta zdravstveni svet nič manj kakor tri priseljane Nemce, dasi na Kranjskem nikjer pravi Nemci ne stanujejo kompaktno. Kočevcev vender ne moremo meni nič tebi nič šteti za Nemce, čeprav so germanskega pokolenja. Radovedni smo pa zelo, kako bode to pljusko v slovensko lice naše dežele sprejela sedanja večina našega deželnega zbora, ki je tako očabno zatrjevala, da je ona najboljša čuvarica narodnih pravic slovenskega ljudstva. Ali se bode morda vzmožila do kakih resnih in odločnih korakov, proti ti nečuveni krivici?! Po sedanjih bridkih skušnjah se bojimo, da ne. In vendar je sedanja večina deželnega zbora odgovorna pred bogom in ljudmi za vse krivice, ki nam jih zadene naša pravična deželna vlada in o ti **odgovornosti** se bode ob priliki in na pravem mestu spregovorila še resna in odločna beseda, ki bode odprla oči tudi zadnjemu zaslepljencu.

+ **Še enkrat imenovanje v deželni zdravstveni svet.** Tudi naš deželni odbor ima pravico do imenovanja v deželni zdravstveni svet. Doslej je pa naš deželni odbor klical v ta svet **iz strokovnih ozirov** vedno in dosledno ravnatelja deželnih dobrodelnih zavodov, ker je le-ta že po svojem mestu in službi v prvi vrsti poklican za sodelovanje v tem svetu. Sedanja večina v našem deželnem odboru je pa ukrenila drugače. V deželni zdravstveni svet je namreč deželni odbor namesto ravnatelja svojih dobrodelnih zavodov, torej **namesto zdravnika - veščaka** poklical **zdravnika - politika.** To nepričakovano imenovanje presenetilo je zelo in posebno v zdravniških krogih. Presenetilo je pa tembolj, ker je sedanji ravnatelj deželnih dobrodelnih zavodov vender pristaš S. L. S., čeprav kot človek samostojnega mišljenja ne odobrava narodnih hudodelstev te stranke, kakor na pr. nesramne gonje proti naši prepotrebni šolski družbi. Stvarnih pomislekov proti imenovanju ravnatelja deželnih dobrodelnih zavodov v deželni zdravstveni svet naš deželni odbor torej ni imel. Ne motimo se morda, če trdimo, da je videti v tem strokovno neupravičljivem zapostavljanju ravnatelja deželnih dobrodelnih zavodov nekako malenkostno osveto deželnega odbora za dejstvo, da se je ravnatelj deželnih dobrodelnih zavodov zavoljo znanih **ponočnih** obiskov profesorja Jarca iz stanovskih ozirov in tudi iz kolegijalnosti postavil na stran briskiranih sekundarijev, svojih stanovskih tovarišev? Naj nam blagovoli vse to pojasniti vsemogočna večina našega deželnega odbora.

+ **Hinavski klic.** Gospod Otomar Bamberg, predsednik nemške hranilnice in knjigotržec, klical je nas Slovence »na skupno delovanje«, ko je otvarjal zavetišče za neozdravne bolnike. Njegove besede so pa bile neodkritosrčne, kajti v kuratorij tega zavoda so bili voljeni **sami Nemci.** Nemci torej nočejo z nami delovati niti v človekoljubnem društvu, četudi bi bilo edino pravilno, da bi se v tako dobrodelno podjetje, ki je posvečeno slovenski deželi in ki se je postavilo s **slovenskim** denarjem, poklicali Slovenci. A kakor rečeno, v kuratoriju zavetišča ni niti enega Slovenca, kajti župnik Erker je Nemec po rodu in mišljenju, g. Otomar Bamberg pa vender kliče Slovence na skupno delo!

+ **Kako naj se združijo Slovenci in Nemci?** Vsakdo ve, da je nemogoče, da bi se Slovenci in Nemci na Kranjskem združili, samo g. Otomar Bamberg tega ne ve. Morebiti on to vendar misli vedeti, ker je že mnogo slovenskih knjig tiskal in drago prodal. Ali g. Bamberg je prebrisane glave in, kakor se nam zdi, prijatelj starih nazorov. Drugi to zovejo starokopitnost. In g. Bamberg je rekel v svojem govoru, ki ga je govoril v zavetišču, da je najbolje, da se oba naroda na Kranjskem (seveda Slovenci in Nemci) združita in da sprejmeta »žal na pol pozabljeno ime »Kranjec«. Mi Slovenci naj bi se odslej imenovali »Kranjci«. Res prebrisana glavica je naš narodoslovec g. Bamberg! Mislimo, da bi vendar bilo pametneje in pričakovati več uspeha, ako bi g. Bamberg predlagal, naj bi se vsaj kranjski Nemci imenovali Horolulci ali kakor hočejo. Mi ostanemo Slovenci.

+ **Dr. Rybář za domače delavce.** V mestni seji minulega torka je tržaški svetovalec dr. Rybář interpeliral župana dr. Valerio, kako se to strinja, da je šel on — župan — pred nekaj tedni protestirat k namestniku, da bi se sprejemalo na delo v prosti luki delavce iz sosednjih pokrajin, temveč, da morajo v prvi vrsti dobiti dela delavci Tržačani, — med tem ko ravno občina nastavlja in sprejema na delo v mestni plinarni večinoma same regnicole iz sosednjega kraljestva, ki ne le da niso Tržačani, temveč celo tuji podaniki. Dokler primanjkuje domačinom dela — kar je s svojim protestom priznal sam župan — je absolutna dolžnost občine, da ne sprejema v delo tujih podanikov, temveč pridržati občinska dela za domačine, katere sedaj odriva. Interpelant je na to kritikoval mestno upravo, ki da ne le sprejema regnicole v službo, temveč jim daje celo prednosti pred domačimi delavci, katere poslednje odpuščajo dosledno, ko bi imeli postati definitivno nameščeni. Dr. Rybář je vprašal župana, ako mu je vse to znano in kaj misli ukreniti v očigled tej krivici na račun domačega delavstva? Župan dr. Valerio je obljubil, da se bo o stvari natanko »informiral« in potem interpelantu odgovoril.

+ **Osebne vesti.** Za korvetna kapitana v vojni mornarici sta imenovana naša slovenska rojaka gg. Adolf Mladič in Josip Kubelka. — Nadporočnik g. Rudolf Maister je imenovan za stotnika.

— **Vzorno slovensko narodno uradništvo** je uradništvo »Mestne hranilnice ljubljanske«. Za Ciril-Metodov obrambni sklad je podpisalo 1600 K, torej 8 kamnov, poleg tega pa v kratkem nabere posebej še pokroviteljnino. Tu se vidi, kaj zmore solidarnost in narodna zavednost. Prispevki se zbirajo mesečno, da jih vsak lažje utrpi ter se nalagajo na vložno knjižico. Ta način prispevanja za obrambni sklad bi priporočali vsem uradniškim korporacijam, kjer se da ustanoviti še precej obrambnih kamnov. Naj bi bilo narodno uradništvo »Mestne hranilnice« v zgled vsem našim slovenskim uradnikom, ki so in morajo biti glavni steber slovenske zavednosti.

— **Čisti dobiček jurjevanja na Gradu.** Kakor je razvideti iz računov šentjakobsko - trnovske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda glede jurjevanja na Gradu, bo imela ta podružnica okoli 600 K čistega dobička. To je na vsak način zelo lep uspeh, če se pomisli, da je poleg imenovane podružnice točila še šentpetrska ter trije gostilničarji, namreč gg.: Debevc, Goršič in Marenče. Ako bi se bilo vse jurjevanje vršilo v prid naši šolski družbi, vrgla bi bila ta prireditev gotovo celih 3000 K. — Kakor čujemo, bodo omenjeni trije gostilničarji darovali primerne zneske za Ciril - Metodovo družbo, ker se je vsa prireditev vršila le pod to firmo in je uprav vsled naše reklame bil tako velikanski obisk. Čast zavednim narodnim gostilničarjem! — Lansko leto je vse jurjevanje dalo Ciril - Metodovi družbi samo — 188 K.

— **Kakšno pivo se je točilo na Gradu?** Na razna očitanja od več strani, da sta šentjakobsko - trnovska in šentpetrska podružnica na jurjevanju na Gradu točili nemško pivo, se nam poroča od omenjenih podružnic, da sta ti dve točili samo **češko akcijsko budjejeviško pivo,** torej **pravo slovansko pivo.** Sicer so pa tudi dotični računi vsakomur na razpolago. — Temu zatrdilu docela verjamemo.

— **»Sokolska župa Ljubljana.«** Ustanovni občni zbor te sokolske župe bo dne 8. maja.

— **Veliko kresno veselico,** združeno z javno telovadbo priredi ljubljanski »Sokol« dne 19. junija.

— **»Sokol I.«** napravi prihodnjo nedeljo 1. maja popoldanski pešizlet v sokolskem kroju čez Golovec v Škofljico. Zbirališče so društveni prostori (Ilirska ulica 22) ob 1. uri, odhod točno ob $1^1/_4$ skozi mesto. Izlet je namenjen osobito **sokolskim rodbinam,** ki lahko vzamejo s seboj z ozirom na krasno in prikladno pot v pomladni naravi tudi svojo deco. Te se zbirajo ob polu 2. na dolenjskem mostu. Povratek nazaj v Ljubljano z večernim vlakom ob 9. Izleta se naj blagovoli udeležiti tudi občinstvo iz okraja br. društva »Sokola II.«!

— **Ženski telovadni krožek** prične z redno telovadbo prihodnjo sredo 4. maja. Telovadba se vrši vsako sredo in soboto ob polu 7. do 8. ure. Dame naj se blagovolijo podvizati glede telovadnih krojev! Tozadevna in vsa druga pojasnila daje ga. pl. Trnkoczyjeva. Enakost pri novih krojih je nujna.

— **Posebni vlak v Zagreb.** Povodom koncerta »Glasbene Matice« v Zagrebu dne 5. maja, na praznik »Vnebohoda«, se je do včeraj priglasilo že 279 oseb. Kdor se še želi udeležiti, naj se čimprej zglasi v pisarni »Glasbene Matice«, vsak dan od 6. do 7. zvečer, najpozneje pa do nedelje, dne 1. maja ob 10. dopoldne.

— **V zagrebškem koncertu »Glasbene Matice«** bo dvorni operni pevec, gospod **Julij Beteto,** poleg basovskega samospeva v **Jeftejevi prisegi Sattnerjevi** pel krasne izvirne pesmi, ki so njegovemu glasu najprikladnejše, in sicer iz novejše moderne slovenske literature tri **Sajovičeve pesmi: »Veter veje . . .«** iz **»Novih akordov«, »Pesem starca«** iz **Matičinih samospevov** in **še nenatisnjeno novo pesem »Svetla noč«,** na to pa najefektnejši slovenski basovski samospev zadnjih tridesetih let, pesem **Vilharjev »Mornar«.** — Gospa **Mira Dev - Costaperaria** bo pela dr. **Krekovo pesem »Tam zunaj je sneg«** iz **»Novih akordov«, Oskar Devovo**

pesem »Tujtarica«, Vilhovskega »Zapoj mi pesem, o, mati!« in Griegovo Solvejgino pesem.

— **Izlet v Trst.** »Narodna delavska organizacija« priredi poučen in zabaven izlet v Trst s posebnim vlakom dne 8. maja t. l. — Odhod iz Ljubljane ob 3. uri 26 min. ponoči, prihod v Trst ob 7. uri 10 min. zjutraj; dne 9. maja odhod iz Trsta ob 2. ponoči in pridemo zopet v Ljubljano ob 6. zjutraj. Voznnia stane sem in tje v III. razredu 5 K 80 h, v II. pa 8 K 80 h. — Vspored: I. Prihod v Trst: sprejem gostov. II. od 8.—12. dopoldne ogledovanje proste luke, »Lloydovega« in vojnega arzenala ter plinarne. III. Ob 12. obed. IV. Ob 3. ljudska veselica pri Sv. Mariji Magdaleni Zgornji pri »Tirolcu« z bogatim vsporedom (godba, petje, ples i. t. d.). Raz veseličnı prostor je krasen razgled na mesto luko in morje. V. Ob pol 8. zvečer gledališka predstava v »Narodnem domu«. — Izleta se lahko udeleži vsakdo, le do 5. maja mora vplačati gori navedeno voznino v društvenih prostorih »NDO.«, na kar dobi takoj legitimacijo, proti kateri dobi na dan izleta vozni listek. Tako ugodne prilike za polet v Trst, za ogledovanje vseh tamošnjih znamenitosti in naprav še ni bilo in je zopet ne bo. Tržaški Slovenci so nam obljubili storiti vse, da bode bivanje gostov med njimi kar najprijetneje; podali bomo roko tržaškim narodnim boriteljem ter se navduševali ob njih požrtvovalnosti in vstrajnosti v narodnem boju. Naj torej nihče ne zamudi te ugodne prilike in naj pohiti z nami v Trst!

— **Jubilejne vinjete** je izdala ob priliki svoje 20letnice »Mestna hranilnica ljubljanska«. Vinjete so zelo lične in se dobivajo pri hranilnici v navadnih uradnih urah **brezplačno.** Občinstvo naj pridno sega po njih in jih prileplja na pisma.

— **Polemika o spomladanski razstavi.** Poročila g. Cankarja o spomladanski razstavi so prouzročila obširno polemiko. Ko bodeta gg. profesor Kobal in Žmitek končala svoja odgovora, dobi zaključno besedo še gosp. Cankar.

— **Popravek.** V snočnjem referatu »Kako treba pri nas pisati etc.« čitaj: »Ko smo kratkim hlačam odrasli, smo črez to prelepo igro sklenili general-zapik in jo sčasoma docela pozabili. Pa je prišel Cankar in v vso dežel zaklical »Odpik!« s tako izzivajočim glasom . . . »Prepotenten«, ne pa »prepotenčen«.

— **O ogrskih Slovencih.** Znano je ,da biva na Ogrskem še okrog 100.000 Slovencev, ki pa so žalibog daleč zaostali v izobrazbi za nami, posebno pa so gospodarsko odvisni od madžaronov. Treba se bo tudi zanje pobrigati. Dolžnost vsakega Slovenca je, da se spomni na nje in jih podpira s tem, da daruje stare knjige, povesti itd. za nje, ki jih sam ne rabi, ogrski Slovenci pa jih bodo veseli. Ljubljančani, darujte knjige v velikem številu, da se jih toliko nabere, da bode mogoče ustanoviti dve slov. čitalnici med Prekmurci. Ogrski Slovenci zdihujejo, da bi se radi izobraževali, a ni nikogar, ki bi se za nje zanimal. Začasno bo vodil vsa dela, ako se ustanovi čitalnica, spodaj podpisani, dokler ne bo zato domačina. Knjige sprejema vsak dan od 1.—3. popoldne Janez Štuhec, Pred škofijo št. 13.

— **Redni občni zbor bolniške blagajne članov zadruge gostilničarjev, kavarnarjev etc. v Ljubljani,** se vrši v petek, dne 29. aprila 1910 ob 3. uri popoldne v mali dvorani »Mestnega doma« s sledečim dnevnim redom: a) Nagovor; b) čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; c) letno poročilo; d) poročilo o računskem zaključku za l. 1909.; e) poročilo nadzorstva; f) volitev treh članov, in treh namestnikov v nadzorstvo; g) določitev prispevka upravnih stroškov; h) raznoterosti. — Gospodje odposlanci se vljudno prosijo točne in zaneslive udeležbe.

— **Porotniki, izžrebani pri tukajšnjem deželnem sodišču za II. porotno zasedanje.** Glavni porotniki: Bahovec Ivan, trgovec in posestnik v Ljubljani; Brgant Ivan, trgovec in posestnik v Stari Loki; Dacar Josip, trgovski sotrudnik in posestnik v Ljubljani; Dolenc Edvard, trgovec v Kranju; Domicelj Makso, trgovec na Rakeku; Debevc Ivan, orožniški stražmojster v pokoju in posestnik v Kamni gorici; Dolzan Franc, posestnik in gostilničar v Radovljici; Fajdiga Filip, mizar in posestnik; Hitzel Štefan, zasebnik; Jenko Avguštin, pek in posestnik vsi trije v Ljubljani; Jeršinovec Friderik, strojar in posestnik na Vrhniki; Kauschegg Karel, zasebnik; Klemenc Julij, mesar in posestnik, oba v Ljubljani; Kocjančič Franjo, posestnik na Dovjem; Kunstelj Franjo, posestnik na Poljšici; Kenda Josip, gostilničar in posestnik; Klemenčič Josip, trgovec, oba iz Kamnika; Kuralt Josip, trgovec iz Gornjih Domžal; Lenče Josip, gostilničar in posestnik v Ljubljani; Legat Ivan, posestnik na Jesenicah; Legat Ivan, posestnik in restavrater v Lescah; Mrak Anton, posestnik in župan v Predtrgu; Müller Anton, trgovec v Kamniku; Pleiweiss Josip, zasebnik in posestnik; Počivalnik Karel, gostilničar in posestnik; Pogačnik Alojzij, gostilničar in posestnik, vsi trije v Ljubljani; Pogačnik Josip, posestnik in krojač v Radovljici; Reich Adolf, suknjar in posestnik; Rožman Ivan, ravnatelj central. blagajne; Štupica Franjo, trgovec v Ljubljani; Šeber Makso, tiskarnar in posestnik v Postojni; Šušnik Lorenc, posestnik v Škofji Loki; Slatnar Anton, trgovec v Kamniku; Seidl Josip, mesar in posestnik v Spodnji Šiški; Urbanc Franjo, trgovski družnik v Ljubljani; Urbančič Ivan, posestnik v Trnovem. — Nadomestniki: Ham Josip, mesar in posestnik; Koprivc Josip, mesar in posestnik; Kriegl Robert, urar; Mulaček Franjo, trgovski poslovodja; Podržaj Josip, gostilničar; Požlep Anton, posestnik; Spitzer Josip, dimnikar; Zajec Avguštin, gostilničar in Židan Mihael, čevljar in posestnik vsi bivajoči v Ljubljani.

— **Travniški mojster** se sprejme pri deželnem odboru kranjskem s plačo 1600 K in z aktivitetno doklado 504 K na leto ter s pravico do narmalnega napredovanja, kadar se definitivno namesti . Prosilci za to službo vložе svoje prošnje, katerim je priložiti krstni in domovinski list, nravnostno izpričevalo, izpričevalo o šolski izobrazbi, o fizičin sposobnosti in o strokovni usposobljenosti do 28. maja 1910, pri podpisanem deželnem odboru. V prošnji je tudi povedati, če in kako je že prosilec zadostil vojaški dolžnosti.

Državno podporo v znesku 800 kron dobi vas Lipe, v občini Tomišelj, za po povodnji povzročeno škodo.

Čebelarski shod v Št. Vidu pri Zatični se vrši 1. maja ob polu štirih popoldne v ondotni šoli. Na shodu bo predaval o čebelarskih podružnicah in o naprednem čebelarstvu g. nadučitelj Likozar. Ker se ustanovi lastna podružnica, se pričakuje obile udeležbe.

Društvo »Sokol« v Litiji-Šmartnem priredi v nedeljo 8. maja t. l. pešizlet v prijazni trg Vače, kjer se bode javno telovadilo. Zbirališče Sokolov v kroju je telovadnica v Litiji ob 12. ter odkorakajo z eventuelnimi došlimi drugimi društvi in gosti skupno in sicer točno ob pol 1. iz Litije. K izletu se vabijo vsi člani in članice, prijatelji mladega društva ter sploh drugo občinstvo. Sliši se, da se bo zagorski Sokol korporativno v kroju izleta udeležil, občinstvo iz Zagorja pa da se z vozovi pelje čez Medijo in Kanarško dolino na Vače. V slučaju neugodnega vremena vršil se bo izlet pozneje.

Na sejmu v Novem mestu dne 19. aprila 1910 so bile s stojnic ukradene neznanim lastnikom te-le reči: 1 predpasnik (velik, moder), 1 par črnih nogavic, 1 par podveznic za nogavice, 1 lonček (porcelanast), 1 škatljica (okrogla), krem-mazila za čevlje, 1 bombažasta rumena naglavna ženska ruta, 6 preprostih žlic in 4 vilice iz bele kovine. Lastniki naj se javijo pri okrožnem sodišču v Novem mestu.

Letni živinski semenj v Selcih bo v torek 3. maja, na katerega se živinski kupci in živinorejci opozorijo.

Divaška jama 1. majnika razsvetljena, Tržaška podružnica »Slov. plan. društva« — v katere področje spada — razsvetli v nedeljo 1. majnika slavnoznano divaško cesarjevič Rudolfovo vilenico. Poleg širokoznane postojnske jame, je divaška vilenica — kolikor do sedaj znano — ena najkrasnejših podzemeljskih jam. — Odlikuje se po svojih mnogobrojnih in orjaških kristalnih kapnikih, ogromnih podzemeljskih prostorih, kakor tudi po lepo urejenih potih, tako, da je vstop v to podzemeljsko krasoto lahko vsakomur brez vsake težave omogočen. — V nedeljo 1. majnika bo gorelo v teh čudapolnih prostorih preko 1000 sveč in veliko acetelinskih svetilk, tako, da bo razsvetljava res krasna. — Razsvetljava jame bo trajala od treh popoldne do pol 7. zvečer. — Komur je prilika dana, naj nikar ne zamudi 1. maja obiskati teh krasotepolnih podzemskih prostorov. — Vstopnina 1 krono za osebo.

Novoustanovljeno kmetsko izobraževalno društvo v Štorjah pri Sežani priredi dne 5. junija t. l. svojo prvo vrtno veselico z jako zanimivim sporedom. V slučaju slabega vremena, se vrši veselica prvo prihodnjo nedeljo. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo potrebne ljudske knjižnice, se prosijo bližnja bratska društva, naj ne prirejajo istodobno svojih veselic.

Napredne zmage na Spodnjem Štajerskem. Dne 26. t. m. so se začele volitve za okrajni zastop šmarski. Iz veleposestva so bili izvoljeni naprednjaki Jak. Zdolšek iz Okroga, Josip Mlakar, Fran Senica in Anton Podgoršek s Ponikve, dr. Jos. Georg in Fr. Ferlinc iz Šmarja, Flor. Goleš iz Št. Vida in dr. Jos. Karlovšek iz Celja. Pri včerajšnjih volitvah iz trgov je bilo izvoljenih devet naprednjakov. Danes volijo kmečke občine. Dasi so žapniki in kaplani pridno brusili pete, je vendar upati, da zmagajo tudi v kmečkih občinah napredni možje.

Kolodvorski buffet v Celju upravlja, tako se nam poroča, restavrater, ki ima od društva »Deutscher Verein« tudi gostilno v »Deutsches Haus« v najemu. »Gastwirtschaft« v nemški hiši namreč nič ne nese in tako se mora pač drugod kaj zaslužiti. A glej! Postajno načelstvo južne železnice v Celju bilo je prisiljeno, svojim uslužbencem prepovedati, v kolodvorskem buffetu še kaj kupovati. In tako je zdaj najemnik buffeta na suhem, kajti glavnih odjemalcev več nima, za druge se pa kupčija sploh ne izplača. Železničarji pač niso zato tu, da bi pobirali ostanke drugih . . . Morala: Sedanji gostilničar v nemški hiši odide in mestu njega pride eden iz — nemškega Češkega. No, ta se bode divil nad »brilijantnim« celjskim nemštvom!

Kdo bo župan v Št. Ilju? Dne 26. t. m. bi se imela vršiti v Št. Ilju na Štajerskem volitev župana. Slovenski odborniki pa niso prišli k volitvi, ker je eden od njih zelo nevarno bolan. Na ta način so preprečili volitev, ki se je za osem dni odložila.

Štiridesetletnico svojega obstanka bo praznovalo dne 5. maja t. l. »Učiteljsko društvo za celjski okraj«. Slavljenje se bo vršilo v Št. Jurju ob Južni železnici, kamor poleti tudi »Učiteljsko društvo za laški okraj«. Kdor se namerava udeležiti banketa, naj se prijavi nadučitelju Antonu Sivku v Št. Jurju.

Hmeljarji na Štajerskem se gibljejo. Dne 1. maja prirede dva poučna shoda in sicer zjutraj ob 8. uri v Mozirju, ob 11. uri dopoldne pa na Rečici.

Slovensko vino odlikovano v Londonu. V Londonu se je letos otvorila velika razstava vin. Koliko Slovencev je poslalo svoja vina na razstavo, ni znano. Skoro gotovo je vrli vinogradnik Norb. Zanier iz Št. Pavla pri Preboldu edini Slovenec, ki je razstavil vino lastnega pridelka iz gorice v Bučki gori in Virštanju. K mnogobrojnim odlikovanjem za svoja izborna vina je dobil v Londonu zlato kolajno.

Vstrajen samomorilec. 56letni kočar Josip Voglar od Sv. Barbare v Halozah si je prerezal v nedeljo žile na rokah. Pripeljali so ga v ptujsko bolnišnico, kjer ga pa vsled pomanjkanja prostora niso sprejeli. Voglar jo je potem ubral proti Dravi, vendar ga je neki policaj še pravočasno zagrabil za suknjič. Spravili so ga potem vendarle v bolnišnico.

Samomor. V sredo ob treh zjutraj je sedel v kavarni »Parigi« v Trstu nepoznan mož, star kakih 40 let. Ko ga ni nikdo opazoval, je potegnil revolver iz žepa in se je ustrelil. Zvrnil se je v trenutku mrtev na tla. Samomorilec se zove Alojzij Fon, je 41 let star in iz Trsta. Vzrok samomoru ni znan.

Umrla je v tržaški bolnišnici ona Marija Baldas, o kateri smo poročali, da se je v torek zastrupila, izpivša steklenico karbolne kisline. Samomorilka je rodom Dunajčanka in še ni dolgo bivala v Trstu.

14letna mladenka sita življenja. Včeraj zjutraj je izpila 14letna Roza Servol iz Trsta večjo množino octove kisline, da bi se rešila življenja. Prepeljali so jo v bolnišnico. Kaj je gnalo mladenko v smrt, neče povedati.

Desertiral je neki rezervist imenom Marič, od stotnije 97. pešpolka, nastanjene v Sežani, kjer se je nahajal na orožni vaji. — V torek ponoči je odšel iz Sežane, a v sredo zjutraj je neki kmet našel na polju njegovo vojaško obleko z bajonetom vred.

Tržaški tatovi na delu. V torek ponoči so tatovi vlomili v delavnico in trgovino čevljev g. Ivana Miniussi v ulici Giulia v Trstu in odnesli 139 parov raznih obuval v vrednosti 1778 kron. — Policija je celo noč zasledovala tatove in proti jutru ji je prišel eden teh lopovov v roke. Ta je 24letni Ivan Hervatin, težak iz Opčin, stanujoč v Trstu, najbrž član one tatinske družbe, ki je že delj časa kradla in plenila po okolici in od katere že neki člani sede v zaporu. Hervatin noče izdati svojih tatinskih tovarišev, ki so z njim kradli čevlje, ako tudi on sam ni vlomil v prodajalno.

Občni zbor »Akademičnega društva slovenskih veterinarjev na Dunaju si je izvolil dne 22. aprila 1910 sledeči odbor: Ign. Šlajpah, predsednik; Alojzij Škof, podpredsednik; Franc Veble, tajnik; Janko Vizjak, blagajnik; Stanislav Arko, gospodar in arhivar; Franc Baš, Peter Rihtarič, namestnika; Franc Zavrnik, Fr. Veber, preglednika.

Trpinčenje živali. Za zgradbo nove obrtne šole na Mirju vozijo vozniki stavbni materijal mimo Pajhlove hiše, kjer je nekoliko klanca in pa tako mehak svet, da se težko obloženi vozovi udirajo do pesti. Ako pa uboga žival ne more speljati, jo pijani vozniki pretepavajo brez usmiljenja. Apelujemo na slavni mestni magistrat, da prepove vožnjo po tej cesti, zlasti ko imajo vozniki na razpolago Gorupovo ulico, ali pa naj ukaže stavbnemu podjetniku, da spravi cesto v tak stan, da bo mogoče po nji voziti.

Čigav je briljant. Meseca februarja lanskega leta je nek brivec kupil od svojega pomočnika briljant ter mu dal zanj 5 kron. Briljant je dal pozneje ceniti, in ko je kupec izvedel, da je vreden 200 K, ga je izročil policiji, katera je dognala, da je imela ta dragocenost neka perica na Sv. Petra· cesti, katera je zahtevala zanj le 40 vin. Policija je zadevo izročila državnemu pravdništvu, ki je uvedlo glede tega preiskavo. Ker se ni izvedelo za pravega lastnika, je bila preiskava ustavljena, sodišče pa je briljant zopet poslalo policiji, katera ga bode hranila eno leto, potem pa ga bode izročila zopet perici, ako se v teku tega časa ne prijavi pravi lastnik.

Mestna policija v Splitu se namerava preosnovati. Ondotno mestno županstvo je poslalo novoimenovanega redarstvenega (policijskega načelnika), Petra Lugra, v Ljubljano v svrho, da proučuje reorganizacijo, razmere in poslovanje ljubljanske mestne policije, kar je za našo občino zelo laskavo. Gospod Luger, ki je bil sedaj mesec dni v istem namenu v Pulju pri državni policiji, je nastopil že v penedeljek svojo prakso v ljubljanskem mestno - policijskem uradu.

Kobila z vozom ukradena. K tozadevni včerajšni notici se nam poroča, da Kalinšku kobila in voz nista bila ukradena. Kalinšek je bil namreč popustil oboje pri mitnici in šel v mesto iskat na posodo denar za mitnino. Med tem pa je kobilo in voz nek njegov znanec odpeljal v hlev. Kalinšek je oboje zopet dobil nazaj in ni bilo pri tem nobene nepoštenosti.

V Ameriko so se hoteli sinoči odpeljati Ignacij Strojin, Alojzij Korbar in Anton Vojščak iz Malega Gabra, katere je pa na kolodvoru službujoči stražnik Večerin še pravočasno ustavil in odvedel v zapor. Prva dva se bodeta morala pri sodišču zagovarjati, ker sta se hotela odtegniti vojaščini, zadnji pa, ker je dal navedencema k izseliti podpomoč.

Aretovan je bil včeraj Srečko Ljubič iz Ustja pri Šmartnem, katerega preganja sodišče v policijskih listih še od lanskega leta zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe. Tudi čevljarskega vajenca Jurja Reischla iz Obertiefenbacha pri Kočevju so utaknili na brzojavno rekvizicjo okraj. sodišča v Spitalu pod ključ in ga bodo eskortovali zopet nazaj.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 15 Macedoncev, 20 Hrvatov in 6 Slovencev. V Heb je šlo 50, v Buchs 35, v Inomost pa 20 Hrvatov. Na Dunaj je šlo 40, v Budimpešto 35, v Kočevje pa 15 Lahov.

Izgubila je Marija Tavčarjeva denarnico, v kateri je imela nekaj vrednosti. — Kuharica Rozalija Štepiharjeva je izgubila denarnico, v kateri je imela do 13 K denarja.

»Slovenska Filharmonija« koncertira jutri pri večerni predstavi Elektroradiografa »Ideal« (hotel pri »Maliču«) od tričetrt na 6. naprej.

Björnstjerne-Björnson †

Že pred tedni je poročal brzojav iz Pariza, da je preminul. Takrat je bila vest prenagljena. Krepko telo pesnikovo je še kljubovalo smrti. Zdaj šele se je zgodilo, kar se je moralo zgoditi: Björnsona ni več . . .

O zadnjih trenutkih velikega norskega pesnika poročajo sledeče: V zadnjih dveh dnevih se je zdravje pesnikovo nevarno poslabšalo. Po svoji zadnji bolezni ni mogel več popolnoma okrevati. Ves trud zdravnikov je bil zaman. V torek zvečer ob 7. uri je padel Björnson v omedlevico. Ob $^1/_4$ na 10. uro se je za par sekund predramil in je dejal s tihim glasom svoji hčeri »končano je«. Nato je mirno in brez bolesti zatisnil oči za vedno.

Kralj je iz Kristijanije takoj kondoliral vdovi pesnikovi: »Sprejmite moje in kraljičino sožalje na izgubi, ki je nenadomestna Vam, Norveškemu in nam vsem«. Tudi norveška vlada je takoj kondolirala. Ko je prišla vest o pesnikovi smrti v Kristijanijo je bil ravno pri zunanjem ministru souper; navzoč je bil tudi kralj. Souper so takoj prekinili.

Storthing je sklenil, da se prepelje mrtvi pesnik na državne stroške v domovino. Tudi je poslal vdovi kondolenco. V celi deželi so odpovedane vse gledališke predstave in vse veselice. Zavladala je splošna narodna žalost. Povsod vise žalne zastave.

Pesnikovo mrtvo truplo prepeljejo na ladji v petek popoldne v Kodanj, kamor pridejo v soboto. Vlada je dala na razpolago oklopnico »Norge«.

Slovanski jug.

— **Volilno gibanje v Bosni.** Meseca junija se vrše v Bosni in Hercegovini volitve v deželni zbor. Volilno gibanje je v polnem tiru in vse stranke se pripravljajo z nervozno hitrostjo, da imenujejo svoje kandidate. Toda niti na srbski, niti na hrvatski, niti na mohamedanski strani ne vlada edinost glede kandidatov. Dosedaj so se med sabo sporazumeli edino Srbi, ki bodo na vsi črti postavili svoje kompromisne kandidate. Med mohamedanci, ki so razcepljeni v dve frakciji, se vodijo sporazumna pogajanja že dlje časa in kakor vse kaže, bodo ta pogajanja imela uspeh. Največje nesoglasje vlada med Hrvati. Tu se borita za nadvlado »Hrvatska zajednica« in »Katoliška Udruga«. Iz ostre borbe, ki se vodi med obema organizacijama, se da sklepati, da med Hrvati ne bo prišlo do skupnega in enostavnega nastopa pri volitvah. Značilno za razmere v Bosni je to, da nameravajo uradniki na vsi črti postaviti svoje kandidate. Srbski uradniki postavijo proti srbski oficialni kuriji 8 svojih kandidatov. Katoliški uradniki so postavili za svoje kandidate Vancaša, dr. Jankjevića, dr. Mandića in dr. Čabraića. Prva dva sta izrazita klerikalca, druga dva pa sta po naših pojmih zmerna naprednjaka. Za te štiri kandidate so se izrekli tudi židovski uradniki. Židje neuradniki bodo kandidirali bankirja Josuo Saloma. Ker postavijo tudi socialisti svoje kandidate, bo vladal pri volitvah vzpričo kurioznega volilnega reda velikanski kaos.

— **Slovenski izlet v Belgrad.** Kakor smo že javili, priredi slovensko pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« dne 1. julija t. l. izlet v Belgrad. Pri tej priliki namerava prirediti v srbski prestolnici s sodelovanjem odličnih slovenskih pevk koncert v slovenske in srbske kulturne namene. Vožnja iz Zagreba do Belgrada stane v III. razredu sem in tja 20 kron, v II. razredu pa 32 K. Ako bi se oglasilo poleg pevcev **še kakih 250 izletnikov, bi se dalo iz Zagreba do Belgrada najeti poseben vlak** in bi stala vožnja iz Zagreba v tem slučaju sem in tja v III. razredu samo **deset kron, v II. razredu pa samo 16 kron.** Slovensko občinstvo, ki je že toliko slišalo o Belgradu, bi si gotovo rado na svoje oči ogledalo to zgodovinsko znamenito mesto, zato mu bo morda ideja, da se priredi skupen slovenski izlet v Belgrad, prav dobro došla. Ako se pravočasno priglasi zadostno število izletnikov, se preskrbi **poseben vlak.** Prijave sprejema slovensko pevsko društvo **»Ljubljanski Zvon« v Ljubljani.**

— **»Slavjanskoto blagotvoritelno družestvo« v Bolgariji** razvija živahno delovanje pod predsedstvom agilnega vseučilškega profesorja S. S. Bobčeva. Število članov je tekom lanskega leta poskočila od 1300 na 1742. Dohodki so znašali okroglih 10.000 levov. Lani je društvo ustanovilo tri podružnice v Jambolu, Stari Zagori in Novi Zagori. V odbor so bili izvoljeni: S. S. Bobčev, predsednik; S. Kostov, podpredsednik; I. Ivanov, tajnik; P. Velev, blagajnik; general Dikov, V. Zlatarski, G. Cojetinov in G. Kertev, odborniki. — Častni predsednik društva je »car Bolgarov« Ferdinand I. Med častnimi člani so ti-le slovanski odličnjaki: dr. Ljubor Niderle, prof. T. Florinski v Kijevu, general Aleksej Kuropatkin, general Sava Gruić, hrvatski pisatelj Ljuba Babić-Gjalski, pesnik Anton Aškerc, bolgarski pesnik Ivan Vasov, župan Ivan Hribar, predsednik »Jugoslovanske akademije« Tade Smičiklas, predsednik belgradske akademije Stojan Novaković, urednik čeških »Narodnih Listov« Josip Holeček in drugi slovanski odličnjaki.

— **Bolgarski dijaki v Zagrebu.** V torek se je ustavilo v Zagrebu 30 bolgarskih dijakov iz Plevna. Dijaki so bili pod nadzorstvom ravnatelja Angelova in treh profesorjev. Dijaki so se mudili v Zagrebu samo tri ure ter si v tem času po možnosti ogledali Zagreb, ki jim je izredno ugajal. Zvečer so se odpeljali na Reko, odkoder odpotujejo v Benetke in Florenco. Na povratku v domovino ostanejo v Zagrebu dlje časa.

— **Otvoritev električne železnice v Zagrebu.** Slavnostna otvoritev električne železnice v Zagrebu bo 18. avgusta t. l. K otvoritvi pride nadvojvoda Leopold Salvator in ogrski trgovinski minister. Nadvojvoda ostane pri tej priliki osem dni v Zagrebu.

Po slovanskem svetu.

— **Vsesloveanske prireditve v Sofiji.** »Slavjanskoto blagotvoritelno družestvo« v Sofiji je razpisalo nagrado v znesku 100 levov za najlepšo pesem v pozdrav slovanskim gostom, ki pridejo meseca julija v

Sofijo. Predsednik pripravljalnega odbora, vseučiliški profesor S. S. Bobčev, je imel preteklo nedeljo v dvorani »(Slavjanske Besede« predavanje o slovanskem shodu v Pragi, o obeh konferencah v Petrogradu in o pripravah za bližajoče se vseslovanske prireditve v Sofiji. Na vseslovanski časnikarski kongres se je dosedaj priglasilo 80 udeležencev. Izmed priglašenih referatov je omeniti referata Jos. Holečka in V. T. Velčeva. Prvi bo referiral o pomenu organizacije slovanskih žurnalistov«, drugi pa o bolgarskem časopisju. Pripravljalni odbor v Sofiji je v zadnji svoji seji sklenil izdati za slovanske goste »Kažipot po Sofiji«; nadalje je izvolil odsek za stanovanja, odsek za ureditnv kongresnega zbornika in korespondenčni odsek.— Gališki poslanec dr. N. Hljebovickij je te dni odpotoval v Petrograd, da se kot član izvrševalnega odbora, izvoljenega na praški konferenci, udeleži končnih posvetovanj glede vseslovanskega shoda v Sofiji. — V »Kurjieru Warszawskem izjavlja bivš iposlanec v ruski dumi Dmowski, da so neresnične vse vesti, ki zatrjujejo, da se bodo Poljaki udeležili vseslovanskega kongresa v Sofiji.

— **Ruski kanzulat v Pragi.** Vesti nemških listov, da je ruska vlada opustila svoj namen ustanoviti konzulat v Pragi, niso resnične, nasprotno pa je res, da so vse predpriprave za ta konzulat že gotove in da ta konzulat že v najkrajšem času prične svoje delovanje. Za konzula je imenovan Jukovski, za konzularnega tajnika pa baron Korf.

— **Ruski jezik v japonskih šolah.** Znanje ruskega jezika na Japonskem se vedno bolj širi. Ruščine vešči so skoro vsi japonski častniki. Sedaj je naučno ministrstvo odredilo, da se uvede kot obvezni učni jezik v 16 japonskih srednjih šolah. Tako uvidevajo potrebo in važnost znanja ruskega jezika na — Japonskem. A pri nas?

— **Grunwaldske slavnosti v Krakovu.** V odbor za prireditev Grunwaldske slavnosti v Krakovu so bili izvoljeni krakovski župan dr. Leo, lvovski župan Circheinski, grof Skrzynski, dr. Dolinski in starosta poljske sokolske »Zveze« Fischer. Slavnost se bo vršila v petek 15. julija in sicer se najprej odkrije spomenik kralju Jagielu na trgu Matejka na to se otvori razstava predmetov z Jagelonske dobe. Potem pa se vrste: predavanja iz poljske zgodovine, slavnostna gledališka predstava, ljudske zabave, javna sokolska telovadba, razsvetljava mesta itd. Slavnosti bodo končane 17. julija. Stroškov je proračunjenih 75.200 K. Kakov dá v to svrho 60.000 K, ostanek se pokrije s prostovoljnimi doneski. Stroški se razdele takole: za stanovanja gostom in Sokolom 7000 kron, za gledališko predstavo 5000K, za razstavo 10.000 K, za razsvetljavo 2000 K, za brošure 2000 K, za spominske kolajne 1000 K, za sprejem gostov in ljudske zabave 20.000 K, za sokolstvo 12.000 K, za godbe 2000 kron, za redarstvo, ognjegasce in drugo 7000 kron.

Razne stvari.

* **121 zamorcev** se je te dni pripeljalo na Dunaj na lovsko razstavo, seveda ne kot gosti, marveč kot razstavni predmeti.

* **Velike tatvine na železnici.** V železniških skladiščih v Lvovu so se že več let dogajale tatvine raznega blaga. Kljub najstrožji pažnji niso mogli priti tatovom na sled. Zdaj so zaprli več železniških uradnikov in uslužbencev, ki so osumljeni tatvine. Erar ima radi tatvin 15 milijonov kron škode.

* **Madžarski vseučiliščniki** so se **v ponedeljek zopet pretepali.** Na hodnikih starega poslanskega poslopja, v katerem se nahaja modroslavna fakulteta, so se napredni in klerikalni akademiki obdelavali s palicami. Pozneje so klerikalci odrinili na vseučilišče. Ko so odtulili neko antisemitsko pesem, so hoteli iti nad rektorja, da zahtevajo pri njem, da se križ zopet nabije na univerzi, Ker pa niso dobili rektorja, so se zopet spopadli s svobodomiselnimi dijaki. Ko je došla policija, so dijaki s krvavimi glavami zapustili bojišče,

* **Velikansko naseljevanje v Zedinjenih državah.** Glasom uradnega izvestja je prišlo marca v newyorško luko 132.397 potnikov preko Atlantika; med temi je bilo 108.286 naseljencev. Poleg prvega števila, je dospelo tudi 11.553 državljanov ameriške republike, ki so se mudili v inozemstvu. Nazaj so poslali v min. mesecu 1742 naseljencev. Vsi naseljenci so prinesli v deželo le 2,457.375 dol. denarja. Največ naseljencev je prišlo iz Avstro - Ogrske, kakor se to redno vsaki mesec že dolgo vrsto let dogaja. Med tem, ko je bila glede naseljevanja preje Italija na prvem mestu, je sedaj njeno mesto zavzela Avstro-Ogrska, iz česar je izvajati, da se je gospodarski položaj v Italiji v novejšem času izdatno poboljšal, dočim je beda in draginja v Avstro-Ogrski trajna, valed česar je prebivalstvo prisiljeno bežati iz svoje domovine. Iz Avstro-Ogrske je dospelo v imenovanem mesecu 34.380 naseljencev in iz Italije 29.468. Rusija je kljub temu, da ima do 150 milijonov prebivalcev, poslala v minolem mesecu le 17.900 naseljencev, med katerimi je pa bilo le nekoliko Rusov, dočim so bili ostali ovečinoma čifuti in deloma tudi Poljaki in Finci.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Kljuko sta vlekla. Hlapec Janez Bremšak iz Žič in posestnikov sin Franc Žebovc sta v Jernejevi gostilni na Rovih vlekla kljuko. Zmagal je Žebovc, kar je Bremšaka tako ujezilo, da ga je napadel z nožem. Dasi se mu je Žebovc umaknil, ga je obdolženec vendar sunil trikrat z nožem, z enim sunkom ga je celo zadel v trebuh. — Bremšak, ki dejanje priznava, je bil obsojen na 6 mesecev teške ječe.

S kamnom ga udaril. Jože Bajc, posestnikov sin v Vrhpolju in fant Jožef Lavrenčič sta imela v Šuštarjevi gostilni neznaten prepir, ki se je še nadaljeval na cesti pred gostilno. Bajc pograbi velik kamen ter ž njim udari svojega nasprotnika po nosu. — Bajc pravi, da je bil takrat pijan in zmešan. Obsojen je bil na 6 tednov ječe.

Otrok zgorel. Frančiška Bonta, delavčeva žena v Lescah, je položila svojo 3 in pol leta staro hčerko popoldne spat. Ko je otrok zaspal, je zaklenila duri in šla k sosedu pospravljat. Čez eno uro se je vrnila domov, da pogleda po otroku, in ko vidi, da trdno spi, gre zopet nazaj. Otrok je imel navado, da je vsak popoldan dve uri spal. Po preteku tega časa se mati zopet vrne domov, in ko odpre sobo, vidi pred durmi ležati mrtvo dekletce. Obleka je bila na otroku sežgana do nogavic, pa tudi postelja je bila nekoliko osmojena. — Kako je otrok dobil užigalice, je obtoženki nerazumljivo, ker jih ima spravljene v kuhinji na omari, kuhinja je bila pa zaklenjena. — Sodišče jo je oprostilo.

Potuhnil se je. Znani ponočnjak in razgrajač, Franc Štiglic, glavničar v Pustalu, je neki večer v gostilni »Štemarje« v Škofji Loki delal nemir, kar je dalo povod, da so ga iz gostilne iztirali. Iz jeze je vsled tega razbil šipo in poškodoval duri. Zunaj ležeč je jel kričati, da je poškodovan. Ko so ga potem prinesli fantje nazaj v gostilno, skočil je pokonci, kakor divji in jel mahati z bajonetom, katerega je preje skrivaj vzel nekemu vojaku, okoli sebe n pri tem lahko poškodoval Janeza Humra, Jožefa Gašperina in Antonijo Kokalj. Pri lednji je bil srečen slučaj, da je z ostrino zadel ob gumb, ker bi drugače zadobila smrtno nevarno poškodbo. — Štiglic je bil obsojen na 6 mesecev teške ječe.

Veliko obeta. Florijan Vrhunc, krojaški vajenec v Železnikih, je vzlic svoji mladosti malopridnež ter tatvini udan, tako, da se ga vse boji. Trafikantu Janezu Kozmu je bilo ukradenega nekaj denarja. Tatvine je bil osumljen Vrhunc. V tej zadevi poizvedujoči orožnik, Ivan Sedej, je povabil v svrho zaslišanja Vrhunca na orožniško postajo. Ker Vrhunc ni hotel priznati tatvine, ga je vzel orožnik Sedej seboj in ga začasno zaprl v občinski zapor. Ko je orožnik končal s svojimi poizvedbami, ga je izpustil iz zapora. Vrhunc je pa nato Sedeja pri sodišču ovadil, da ga je pretepel, nato ga pa zaprl v mrzlo klet, da bi izsilil iz njega priznanje. Vse to se je izkazalo kot laž. Nekaj dni po tem se je splazil v Špendalovo zaklenjeno hišo in vzel kos mesa. V svrho nadaljne tatvine je hotel priti v sobo, a bila je zaklenjena. Ker mu jih 8letna domača hčerka, Jerica, ni hotela odpreti, ji je zagrozil, da jo bode ubil. V Železnikih je naletel na krošnjarja, Janeza Oblaka, kateremu je rekel, da ga bo peljal v neko vas, kjer bo napravil dosti kupčije. Med potjo proti Jesenovcu mu je pa prerezal vrvico, s katero je imel privezano denarnico, katero mu je vzel z vsebino 2 K, na kar je zbežal. — Mladi malopridnež je bil obsojen na 5 mesecev ječe.

Delavsko knjižico je popravil. Valentin Ahačič, pekovski pomočnik v Kropi, je hotel otvoriti na svoje ime pekarijo. Ker je pa glasom potrdila v delavski knjigi premalo časa kot pomočnik delal, ter dobro vedel, da mu politična oblast ne bo dovolila izvrševanja pekovske obrti, zato je naprosil kovača Janeza Kordeža, da mu je na dveh mestih ponaredil v delavski knjižici letnice 1908 v 1909. — Oba obdolženca dejanje priznata. — Ahačič je bil obsojen na 6 tednov, Kordeš pa na 2 meseca ječe.

Kar je lakal, je zapel. V Talhanovi gostilni v Zavodni je popivalo več mladih ljudi. Med temi je bil tudi France Likar, posestnik na Javorju in znani izsivač in pretepač, 19letni France Mahovec, ki je nosil vedno revolver pri sebi in je tudi z njim istega dne streljal. Likar in zelo vinjeni France Pire sta se odpravila po polnoči domov. Med potjo se jima pridruži še Mahovc, ki je začel zabavljati, ter Likarju groziti, da ga bode zaklal ali pa ustrelil. In res se zakadi Mahovec proti Likarju, a ta ga udari z debelo gorjačo po levem licu tako, da mu je zdrobil nekaj kosti. Čez 9 dni je Mahovec radi poškodbe umrl. — Sodišče je Likarja zaradi prekoračenja silobrana obsodilo na 6 tednov strogega zapora.

Telefonska in brzojavna poročila.

Proračunski odsek.

Dunaj, 28. aprila. V proračunskem odseku je danes govoril poslanec dr. **Ploj.** Razpravljal je o uradniškem vprašanju na Spod. Štajerskem ter ostro kritiziral nastavljanje nemških uradnikov v popolnoma slovenskem ozemlju. Rekel je, da je na Spod. Štajerskem samo 10% Nemcev, a da imajo nad 90% uradnikov. Sploh je povsodi opažati, da je v vseh strokah germanizatorski sistem, ki ga izvaja zlasti sedanja Bienerthova vlada. Do take vlade Slovenci ne moremo imeti zaupanja, zato tudi ne bo »Zveza« južnih Slovanov glasovala za proračun.

Sankcioniran zakon.

Dunaj, 28. aprila. »Wiener Ztg.« priobčuje danes sankcioniran zakon o državnem posojilu.

Ogrski ministrski predsednik pri cesarju.

Dunaj, 28. aprila. Cesar je danes opoldne sprejel v posebni avdijenci ogrskega ministrskega predsednika grofa Khuena, ki mu je poročal o političnem položaju na Ogrskem.

Vstaja v Albaniji.

Skoplje, 28. aprila. Potniki iz Prištine in Mitrovice pripovedujejo, da je bilo včeraj v bližini Ferisovića več spopadov med turško vojsko in Arnavti. Izgube sta imeli obe stranki.

Skoplje, 28. aprila. Tukajšnji Albanci zatrjujejo, da so bili Turki pri Stimliji popolnoma poraženi in da se je Ševket Durgut paša moral umakniti. Temu nasproti pa turški merodajni krogi razglašajo, da je bitka pri Stimliji končala z albanskim porazom. Na kateri strani je resnica, ni moči dognati.

Skoplje, 28. aprila. Iz Soluna in od drugod prihajajo vedno novi voji semkaj v Skoplje. Od tukaj prodirajo vojaški oddelki peš v smeri proti Kačanliku in Prištini, ker je železniški transport na progi Skoplje - Mitrovica nemogoč.

Skoplje, 28. aprila. Zatrjuje se, da so se Albanci vseh veroizpovesti uprli, ne samo, kakor se je prvotno mislilo, mohamedanci; med uporniki so torej tudi pravoslavni in katoliški Albanci. Katoliškim Albancem poveljuje Kol Nozu.

Skoplje, 28. aprila. Pri Kačanliku si še vedno stoje nasproti turška armada in uporniki. Ako izvzamemo par neznatnih prask, še ni prišlo do pravega spopada. Turška vojska se polagoma razgrinja na vse strani in ima očividno namen Albance obkoliti. Vendar pa so Albanci izredno čuječi, za to je skoro izključeno, da bi se ta manever Turkom posrečil. Splošno se sodi, da bo se te dni vnela v bližini Kačanlika velika bitka, ki bo odločilna za nadaljni tok dogodkov. Ako Turki dobe pravočasno zahtevana ojačenja, se jim bode morda posrečilo Arnavte vreči proti Prištini, ako pa pomoč izostane, je gotovo, da bodo podlegli albanski premoči.

Solun, 28. aprila. Mesto Peć (Ipek) je obkolilo 10.000 dobro oboroženih Arnavtov, ki zahtevajo, da se jim mesto takoj in brezpogojno uda, sicer da ga naskočijo in razrušijo. Mutesarif je prosil vlado za pomoč.

Skoplje, 28. arpila. Mesto Peć je že v albanskih rokah. 15.000 upornikov maršira proti jugovzhodu, da se združi z vstaši pri Kačanliku.

Carigrad, 28. aprila. Tu se že splošno sodi, da je Albanija za sedaj toliko kakor izgubljena za Turčijo. Turška vlada računa z dolgotrajno guerila vojno v Albaniji. Zatrjuje se, da imajo Albanci armado 300.000 dobro oboroženih bojevnikov, ki imajo izvrstne puške najnovejšega sistema. S streljivom so izborno preskrbljeni, na razpolago pa imajo tudi več modernih topov.

Carigrad, 28. aprila. (Službeno.) Včeraj in danes so se uporniki zbirali med Pečjo (Ipekom) in Djakovo. Miriditi (katoliški Albanci) se vstašem niso pridružili. Uporniki so porezali vse brzojavne žice ter razdejali železniško progo Skoplije - Mitrovica. Včeraj sta odšla iz Skoplja 2 bataljona, 1 baterija in oddelek brzostrelcev v Ferisović. Na potu v Kačanlik je 13 bataljonov, 5 baterij, 2 brzostrelna oddelka in voj konjenice.

Carigrad, 28. aprila. »Sabah« javlja, da se je upornikom dovolil 12urni rok, da se udajo. Čim poteče ta rok, bo vojska pričela z energičnimi operacijami.

Skopje, 28. aprila. Danes opoldne je potekel Albancem dovoljeni rok, da se udajo. Albanci niso odložili orožja. Pričakuje se, da se že jutri prično krvavi boji.

Skopje, 28. aprila. V Peć so odšli trije bataljoni, vendar pa je dvomljivo, če se bodo mogli preriti do Peči.

Abdikacija grškega kralja?

Atene, 28. aprila. Iz Krfa javljajo, da je kralj Jurij trdno sklenil, da se odpove prestolu. Ta svoj sklep bo baje izvedel v najkrajšem času.

Uspeh zrakoplovca.

London, 28. aprila. Francos Paulhan se je danes ob 5. uri 30 min. zjutraj s svojim zrakoplovom spustil na tla v Manchestru. Priboril si je nagrado lista »Daily Mail« v znesku 240.000 K.

Gospodarstvo.

— **Dobavni razpis.** C. in kr. vojno ministrstvo je naznanilo trgovinski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da si namerava dobavo perila in šlap za bolnice za leto 1910 po splošni konkurenci zagotoviti. Pismene ponudbe je najkasneje **do 31. maja t. l. 10. ure dopoldne vložiti** in sicer za dobavo v monturno skladišče št. 1 pri c. in kr. intendanci 2. voja na Dunaju in za dobavo v monturno skladišče št. 2 pri c. in kr. intendanci 4. voja v Budapešti. Dobavni razpis je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Ustna voda „EUODIN“
Specijaliteta za kadilce.
Cena 2 kroni.
4813 Glavna zaloga lekarna
Uh. pl. Trnkóczy v Ljubljani.

Pustite me že v miru
z vso zoprno mešanico, ki mi je temeljito pokvarila želodec, ne da bi mi kaj pomagala proti kataru. Sedaj pa hočem sodenic, pa da mi prinesete pristnih „Fayevih“. Povsod govore, da katar kar kratkim potom odpravijo, obenem so pa prava dobrota za želodec in črevo. Fayeve pristne sodenice se dobivajo po lekarnah, drogerijah itd. škatljica za samo K 1·25.
Generalni zastop za Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert, c. kr. dvorni dobavitelj, Dunaj, IV/1, Grosse Neugasse 17.

Rogaški
Tempel vrelec. Dietetična namizna pijača z obilno ogljikovo kislino. Pospešuje prebavo in izmeno snovi.
Styria Zelo koncentriran medicinalen vrelec, priporočljiv pri kroničnem želodčnem kataru, zaprtju, Brightovih ledicah, vraničnik oteklinah, jetrni trdini, slatici, snovoizmenskih boleznih, katarih dihalnih organov.
Donati Zdravilen vrelec največje vsebine svoje vrste. Zlasti uporaben pri kroničnem črevesnem kataru, obstipaciji, žolčnih kamenih, tolščici trganju, sladkovni bolezni
Najmočnejši prirodni vrelec magnezijo-glauberske soli.

Serravallo
Železnato Kina-Vino
Mestjestina zastava na Dunaju 1908: Zlatovno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.
Povzroča veselje do jedi, okrepča živce, poboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.
Izborni okusa.
Vedno odlikovano.
Nad 8000 zdravniških spričeval.
J. SERRAVALLO, c. in k. dvorni dobavitelj, Trst-Dolinovija.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 22. aprila: Marija Indof, šivilja, 22 let, Bohoričeva ulica 25.

Dne 24. aprila: Josipina Pelle, zasebnica, 80 let, Sv. Petra cesta 22;

dne 25. aprila: Uršula Zirkelbach, zasebnica, 74 let, Mala čolnarska ulica 9;

dne 26. aprila: Ana Florjančič, šivilja, 70 let, Sv. Florjana ulica 16.

V deželni bolnici:

Dne 19. aprila: Anton Petrovčič, brivec, 41 let; Ljudevit Matko, tov. delavec, 28 let; Rozalija Svetec, postrežnca, 63 let;

dne 20. aprila: Marija Čajhen, perica, 61 let: Simon Zima, tov. delavec v pok. 37 let; Ana Ložar, posest. žena, 59 let;

dne 21. aprila: Peter Pavlin, delavec, 55 let; Anton Volek, obč. ubožec, 60 let.

dne 23. aprila: Ida Kremžar, drž. pravdnika namestnika soproga, 36 let; Artur Statin lepopisec, 42 let;

dne 24. aprila: Marija Rozman, posest žena, 43. let;

dne 25. aprila: Josip Virant, posest. sin 7 mesecev.

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 28. aprila 1910.

Termin.

Pšenica za maj 1910 . . .	za 50 kg	11·74
Pšenica za oktober 1910. .	za 50 kg	10·34
Rž za april 1910	za 50 kg	8·23
Koruza za maj 1910 . . .	za 50 kg	5·75

Efektiv.

Neizpremenjeno.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2. Srednji zračni tlak 736·0 mm

februar.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C°	Vetrovi	Nebo
27.	2. pop.	736·4	7·8	sr. jvzhod	dež
„	9. zv.	739·0	5·6	sl. svzhod	oblačno
28.	7. zj.	739·3	1·8	sl. szahod	megla

Srednja včerajšnja temperatura 7·6°, norm. 11·6°. Padavina v 24 urah 19·7 mm.

Gospodična
ki je vešča v govoru in pisavi slovenščine, nemščine in nekoliko laščine
išče naobrazbi primerne službe.
Nastop takoj. — Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 1526

Zahvala.

Podpisana se tem potom usojata najtopleje zahvaliti sl. mestnemu magistratu, oziroma njega županu, blagorod. gospodu Ivan Hribarju, za dovolitev točenja vina ob priliki jurjevanja na ljublj. Gradu.

V Ljubljani, 28. aprila 1910.

1574 **A. in A. Debevc.**

Pozor!
Ker je gospodar prisiljen zaradi bolezni v bolnišnico,
se prav po nizki ceni proda
hiša z gostilno
v bližini Ljubljane. — Izve se pri **Petru Mateliču, Škofova ulica 10 v Ljubljani.** 1575

Več stanovanj
in prostorov za pisarne
se odda, Miklošičeva cesta 26 in Sodna ulica 9 v Bahovčevih hišah.
Poizve se **Miklošičeva c. 26, II., desno.**

V novi hiši v Gradišču št. 15
se odda za avgustov termin
več različnih
stanovanj
Pojasnila daje stavbni polir na licu mesta. 1524

Zahvala.

Dne 7. aprila 1910 mi je moje pohištvo na Bledu popolnoma pogorelo, ker pa je bilo to pohištvo pri slav. zavarovalnici „Riunione Adriatica di Sicurta v Trstu“ zavarovano in je le ta škodo takoj kulantno cenila, ter danes po njenem zastopniku gosp. I. Perdanu v Ljubljani izplačala, si štejem v dolžnost tej zavarovalnici izreči tem potom najtoplejšo zahvalo ter jo vsakomur priporočati. 1521

Štefan Kvestek
Bled. Grad 47.